

Heraldisch Tijdschrift 12 (2006): 123-124.

Gebaseerd op E.H. van Doorninck. 1913. *Album Amicorum van Walraven van Stepraedt*.
Bijdr. Meded. Gelre 10: 359-412.

Album Amicorum van Walraven van Stepraedt

Anton C. Zeven

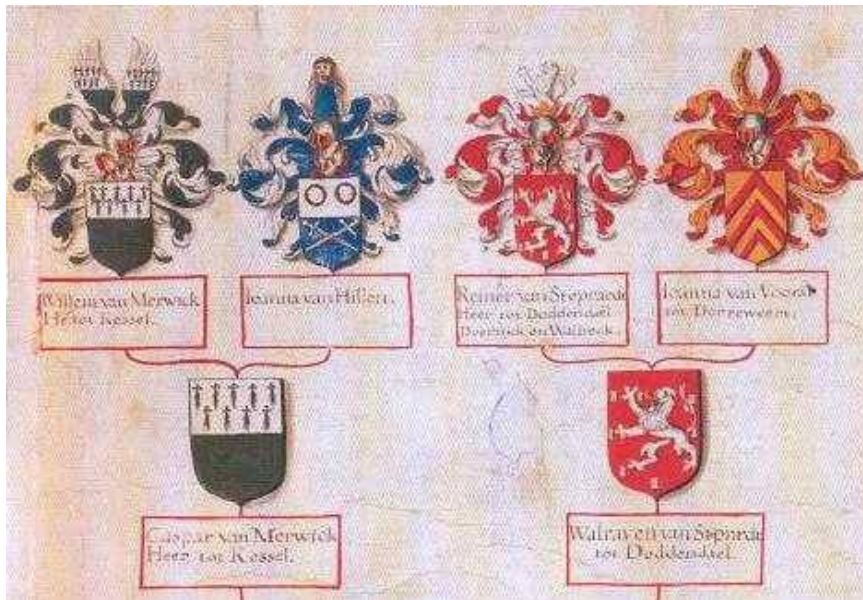
Sleutelwoorden: album amicorum, vriendenboek, Stepraedt.
N.B. Walraven is een meisjesnaam.

Beschrijving van het Album Amicorum

In 1913 beschreef Van Doorninck het *Album Amicorum* van Walraven van Stepraedt, dat toentertijd bij een andere Van Doorninck bewaard werd¹. Ofschoon het uit 222 bladzijden bestaat worden slechts 13 wapens afgebeeld. Naast een inleiding begint de schrijver met de betekenissen van door hem gevonden acroniemen of afkortingen van spreuken. Zo betekent G.I.M.H. "God is mijn hulp". Van Doorninck illustreert zijn artikel niet.

De oorspronkelijke eigenaresse Walraven was getrouwd met Caspar van Merwijck tot Kessel. Hun wapens worden in een wapenkaart uit 1681 door Flokstra² afgebeeld. In deze wapenkaart vinden we ook de namen en wapens van hun vier ouders: Willem van Merwick, Heer tot Kessel en Jeanne van Hillen, en Renier van Stepraedt, Heer tot Doddendael, Doornick en Walbeck en Janna van Voorst tot Dooreweert. Zowel Jeanne als Janna worden als Ieanne en Ianna in de wapenkaart gespeld.

Op deze wapenkaart is te zien dat het veld bezaaid is met blokjes, en niet vergezeld is van zes vierkanten.



Afb. Detail van de wapenkaart van Caspar van Merwijck en Walraven van Stepraedt, 1681 (Flokstra, 2005 p50).

De 16 overgrootouders van Walraven van Stepraedt

Op de bladzijden f34r tot en met f41r vinden wij per bladzijde twee wapens afgebeeld. Dit zijn de familiewapens van:

fol. 34r Stepraedt [16]	Schiedrich [17]
fol. 35r Doornick [18]	Bemmell [19]
fol. 36r Gelder [20]	Salmen [21]

fol. 37r Schenck [22]	(blz afgesneden) (Vander Donck) [23]
fol. 38r Voorst [24]	Homoet [25]
fol. 39r Haefte [26]	Broeckhuysen [27]
fol. 40r Wytenhorst [28]	Hiesfelt [29]
fol. 41r Wees [30]	Doreweerd [31]

De Ridderschap van de Veluwe laat zien dat de op elke folio vermelde namen een echtpaar vormt. Zij zijn de betovergrootouders van Walraven. Zo is Walraven een dochter van Reinier van Stepraedt en Johanna van Voorst, en Reinier is een zoon van Hendrik van Stepraedt en Catharina van Gelder/Gelre³. Hendrik is een zoon van Dirk van Stepraed, heer van Ewijck en Doddendael, die weer een zoon is van Gerrit van Stepraed en Belia van Scheiderich. Dirck van Stepraed is getrouwd met Agnes (Borre) van Dornick, vrouwe van Indornick en dochter van Hendrik van Dornick en Aleyd van Bommel. Verder is Winand Schenck van Nydeggen, heer van Arcen, Velden en Schandelo getrouwd met Anna/Johanna van der Donck.⁴ Meerdere gegevens over de Walravens betovergrootouders zijn te vinden in de reeds vermelde Ridderschap van de Veluwe.

De wapens van acht overgrootouders vinden van Reinier van Stepraed (Walravens vader) we in de rechtse kolom van een door Bert Lever⁵ afgebeelde bladzijde met het wapen van Adriaen van Renesse van der A, heer van Dorp, Schonouwen etc. met 32 kwartierwapens, overgenomen uit een wapenboek van de Utrechtse schilder Joost van Attevelt (1621-1692). De volgorde is: Stepraet, van Gelder van Aressen (=Aersen/Arcen), Doornick, Salmen, Schilderigh, Schenck van Nijdeggen (sic), Bommel en Vander Donck. Kennelijk worden de spellingen Scheiderich, Schiedrich en Schilderigh gebruikt.. Folio 23 is verwijderd. Misschien heeft men ontdekt, dat op deze bladzijde de verkeerde naam en/of ook het verkeerde wapen van een voorouder stond. Men heeft de fout niet hersteld. De Ridderschap van de Veluwe en het wapenboek van Van Attevelt geven aan dat zij Anna Vander Donck is.

Wapenbeschrijvingen

In het Wapenboek van Van Attevelt wapenbeschrijvingen vinden van Stepraet, Gelder van Aerssen, Doornick, Salmen, Schilderigh, Schenck van Nijdegen, Bommel en Vander Donck. Enkele wapenbeschrijvingen wijken af. Zo moet de staart van de Gelre-leeuw (veld I: van Gelder) dubbel zijn, en zijn de kleuren van de kwartieren 1 en 4 van Salmen omgekeerd.

Andere wapens

fol. 51r Clant. Het is het wapen van Frans Clant, die de afbeelding vergezeld doet gaan van een gedichtje:

*Frans Clannt W.S.M.V.
byn yck genandt
by goede gesellen wal bekendt
undt heb gerne een beker opt de handt.*

De beker zal wel geen melk bevatten; wat het acroniem betekent, weet ik niet. Het CBG geeft het wapen Clant als een schuinbalk, beladen met drie verticaal geplaatste vissen, het veld en schuinbalk in verschillende kleuren. De Boo wees mij op het wapen van deze of zijn naamgenoot Frans Clant: in goud een groene dwarsbalk beladen met drie paalsgewijs geplaatste zilveren vissen.

Zie laatste bladzijde voor een gekleurd wapen Clant.

fol. 52r Stepraedt
fol. 53r Walraff Schellardt, heer tho Schin, A[nn]o 1606
fol. 116v Johan van Boeneborch genant Honstein fecit 1601

Het CBG geeft het wapen Schellardt als een leeuw; het veld en de leeuw in verschillende kleuren.

Van Boinenburg genaamd van Honstein: gevierendeeld van blauw en zilver, of zwart en zilver, of ook zilver en blauw.

Drie tekeningen

Zoals ook in andere Alba Amicorum werden tekeningen opgenomen. Deze tekeningen zijn:

- fol. 117r een tekening in kleur van een gewapende Turk te paard en de naam Johannes Boenenburgh, fecit 1601. Deze tekening staat dus tegenover f116 (zie hierboven).
- fol. 128v een tekening van een ooievaar met een zwaard door de hals, vergezeld van de naam Johan van Zallant, 26 mei 1601 en een gedicht waarbij het kleppen van de ooievaar vergeleken wordt met het kleppen (kletsen) van mensen en dat moet gestopt worden. Dit wordt dan duidelijk gemaakt door een zwaard in de hals van de ooievaar te steken. Een niet-diertvriendelijke symboliek.
- fol. 164r een pentekening van een ridder te paard met grote vederbos en het wapen van Gelre op zijn schild. Er bij staat: *Vive le Gueldres*, en daaronder de naam Reinier van Gelder, heer van Arssen, 1601. Welke Reinier is dit? Flokstra² noemt een vader en zoon Reinier van Gelder, beiden Heer van Arcen.

Abdis van Horst

Tot slot (fol. 222v) nog een merkwaardig gedichtje, dat op de abdis van het klooster te Horst slaat:

Fan den abdys van der Horst

Die drynct ger[ne] vor den dorst, 1631

En dat zal, net zoals bij Clant, wel niet op melk slaan.

Bewaarplaats?

Waar wordt dit Album Amicorum bewaard?*

Bronnen

¹E.H. van Doorninck. 1913. Album Amicorum van Walraven van Stepraedt. Bijdr. Meded. Gelre 10: 359-412. Niet vermeld in 'Van den Borne'.

²M. Flokstra. 2005. Kastelen in het land van Kessel. Venray. 407p.

³W.J. d'Ablaing van Giessenburg. 1859. De ridderschap van Veluwe. 's-Gravenhage.

⁴homepages.hetnet.nl/%7Ewillypeters/Nydeggen/

⁵B. Lever. 2005. Centraal Bureau voor Genealogie, 1945-2005. Genealogie 11: 52-54.

*2015: op de vraag waar dit album zich bevindt kwam geen antwoord.

Zie volgende bladzijde voor het wapen Clant.



Wapen van
Jan Clant thoe Schermer (1590).
Album amicorum van Hiskia van
Harinxma thoe Slooten, ca 1628.
KB 79 J 42 fol 78r.

In goud een (brede) groene schuinbalk,
beladen met drie naast elkaar geplaatste
zwarte vissen met de koppen omhoog.
Helmteken: een uitkomende naar rechts
gewende gouden draak; de vleugels beladen
met de schuinbalk van het schild.
Helmkleden: goud en groen.